EPALLA
17
Astartea

Bilbao, 1936

Euzkadi

AŔPIDE-SANEUŔIJA

Bilbao'kua	9,00	iŕko. iru ileɀ	
Bilbao'atazkua ...	11,25	"	"
Idazki-itunmena ...	62,00	"	urtez
Atzeŕijetakuak ...	112,50	"	"

Beldayen itunduba

XXIV urtia || Idazkolea ta Banakolea: Correo, 17,1.° || 234 Idazkutxa || 17.810 Urrutizkiña || 7.247 zenbakija

Gayak

"LIBE"

"Libe" esantzeŕkija lendik be ikusita geunkan. Maŕe dan gauzea, baña, ikusijago ta maŕegaŕijago egiten da.

"Libe" esantzeŕkijaz be, orixe jazoten yaku: ikusijago ta ikuskaŕijago -egin.

"Libe", Arana-Goiri'taŕ Sabin Euzko Alderdi Jeltzalia'ren irazle aundijaren adimen argijak soŕturiko edesti-notiña da, ta Sota-Aburto'taŕ Imanol antzeŕkile trebiak antzokirako atonduba.

Bizkai-edestijaren garaitza-edestijaren ingoskirik goragaŕijena dan "Libe" esantzeŕki txalogaŕi onek, XIV gixaldira garuaz, Haro'ko kondia'ren gudarozte ugarijaren ganetik, bizkataŕak garaitzale urten ziran Mungia'ko gudaketa odoltsura.

XIV gixaldijan, "Libe" esantzeŕkijan ikusten dogunentz, Bizkaya'ren areyorik maltzuŕena Gaztela ixan zan. Gauŕ be Gaztela da, ta bijaŕ be Gaztela ixango da, baŕa etzi ta geruago, ta beti be.

Gaztela'k, gu, bere asmu deungiei bidia egiteko, zurikeriz aguŕtu oi-gaŕuz; maltzuŕkeriz etxe-baŕuratu, eta izkiluben indaŕa lagitzat imiñita, azpi -zube-antzo koldaŕkeriz jazaŕtu. ¿Ereduba? Salinas'ko kondia, "Libe" Bilala'ren alaba maŕagaŕijaren gaztelaŕ maŕeha.

XIV gixaldiko bizkataŕak, baña, benetako bizkataŕak ziran, euren abeŕija aldeztuten ekijenak, atzeŕitaŕai auŕia emonaz gixa-emakumez egiñiko esi sendoz abeŕi-mugak esituten ebezanak.

Bilala'ko jauna'ren alabea, edesti onetako "Libe", gixaldi aretako Bizkaya'ren bijotza zan, baŕiz. Salinas'ko konde ixeneko maŕelarija, ostera, guzuŕ-maŕasun bidez "Libe,,'ren bijotz kutsuge edeŕagaz, jabetu gura eban Gaztela atzipetzaiha.

"Libe" benetako maŕagaŕijak, baña, Salinas'ko kondia baño maŕelari obarik ba-eban: Abendaño'taŕ Andima, Muxika-Uagte'ko Jaun Gastia.

"Libe,,'ren bijotza irabazi gura ebanak, Andima'ren ezpatea apuŕtu biaŕ eban lenengo. Salinas'ko kondia ezpata oŕen auŕka jagi zan. Gudarozte ixugaŕija jaso eban, eta Mungia-ibaŕetara eruan.

Gaztelaŕ gudaroztiaren oñotsera, Bizkai osua igiŕu zan, eta Andima auŕetik ebela, zantsoka ta iŕintzika, guda-zelairatu ziran.

Eta Haro'ko kondiaren gudarozte ixugaŕijaren auŕez-auŕe, Andima auŕerengo zala Bizkai osua jaŕi zanian, gudea asi zan, ¡gogoŕ asi be! ¡Ango daunbadotsak ezeben azkenik!

Gaztelaŕen berunpil batek zauriŕuta, Andima'ren adizkiderik kutunena zan Kuireka luŕera jausiŕa luŕaz bat eginda geratu zan.

Kuireka gaxuaren zauri bixijak, "Libe,,'ren abeŕtzaletasuna sutuŕa imiñi eban, eta zauritzale maltzuŕaren auŕka jagijaz, guda-zelaira eldu zan.

Haro'ko konde maltzuŕaren gudaroztiak, baña, Euzkadi'ren bijotza zan "Libe,,'ren maŕale-antzo ageŕtu zan Salinas'ko kondia buruzagi ebela, bizkataŕen auŕka basati-antzo-amuŕuz iñardubaz, "Libe,,'ren soin zurijari be ezeutsoen itzalik ixan. Basapizti-antzo iñardu ziran, eta eiztarijak basotsua erailŕa lez, "Libe"-ren soin maŕagaŕija edenez beteriko berunpilekaz zulotu eben, eta luŕari ezaŕiŕa ilagiñian laga.

Bilala'ko Jauna be gaztelaŕen berunpilak zauriŕu eben. Mungia'ko gudazelaya bizkataŕen odolaz goŕituta geratu zan. ¡A lango negaŕgaŕirik! Senaŕgaya, emaztegeya galduta bakaŕik geratu zan. Emaztia, senaŕa galduta... Senaŕa, emazte barik. Eta umetxubak, jeŕukaŕijak! aŕa ez ama barik...

Zoritxaŕ gusti oŕein ordaintzat baña, bizkataŕ gustijen zorijona zan gauza bat agertzen zan: bizkataŕen azkatasuna. Bizkataŕak, Andima auŕetik zala, Haro'ko kondiaren gudarozte ixugaŕija, austuta ta biŕinduta laga eben. Eta Salinas'ko konde aŕoputza, baŕiz, Bizkaya'ren gudaripetuta.

XIV gixaldiko bizkataŕak, euren abeŕijaŕen azkenengo arnasaraŕteko gustija emoten ekijen abeŕtzale jatoŕak ixan ziran. Abeŕijaren zitoririk zurijena ta usaintsubena guda-zelayan atzeŕitaŕak edegiriko zaurijetatik ixuriŕako odol goŕi gaŕdenez goŕituta geratu ba-zan be, Bizkaya Gaztela'ren estuntzetatik azkatuta geratu zan. Bizkataŕak beste gauza gustijen ganetik azkatu gura ixan ebena orixe zan ixan be: Bizkaya'ren azkatasuna.

Orduko bizkataŕ kementsu areik, gauŕko bizkataŕen eta Euzkadi osuaren eredubak ixango al dira.

卐 卐 卐

Bizkaya'ren edestija dan "Libe" esantzeŕki edeŕ au, Bilbao'ko Campos Eliseos antzokija ezin geyaguan beteta zala ikusi zan.

Antzezlarijak ondo baño obeto egun ziran. Euren biaŕkuna artezi ta zintzo bete eben. Txaluak-txalo jo yakezan, irabazi be alantxe egin ebezan-eta.

Sota - Aburto'taŕ Imanol antzeŕkile ospatsubari be, txalo zolijak jo yakazan, eta maŕasunez jo be.

"Libe" esantzeŕki au, ikuskaŕi-ikuskaŕija da ixan be, ta bai irakatsi aundikua be.

Biŕitan ikusi dogu, gazteleraz bijetan. Iŕugaŕenian, baña, euzkeraz ikusi gura genduke, euzkerearen zorijonerako, geure euzkera edeŕian idatziŕa be bai-dago-ta.

Uŕengo aldija, euzkerearena ixango dala uste dogu, "Astitxe" euzkel-idazle trebiaren gatza "Libe" esantzeŕkijan txastauteko egaŕi aundija dagota.

¿Egaŕi au aseko dogula?

ZABALBIDE'N

Igazi dan igandian be, Zabalbide'ko pelotaleku begikuan, lau jokaldi jokatu ziran.

Ona emen bigaŕen maŕako lenengo irurak: Portugalete-S. V. Barakaldo; Ermua-Erandio-Bekua, ta Aŕieta-Lezama.

Iru jokaldi oneŕatik, S. V. Barakaldo, Erandio-Bekua ta Lezama garaitzale urten ziran. Portugalete, 17'an geratu zan; Ermua, 18'an. Eta Aŕieta, ostera, 10'an.

Aŕieta-Lezama'ren aŕtian jazo zana, amaika gabetako ipuŕietako jazokunak baño be ziniskatxagua begiŕandu yakun.

Aldi bateko "Txertudi trebiaren trebetasuna ta Alegria gastiaren bixiŕasuna ta abaŕ, zoragaŕizko gau-ames ospetsu baten ondorengo egun-uŕatziaz baterako amets-ostiko biuŕtu yakuzan. ¿Zer jazo yakela, baña? Lezamaŕak, bijak ondo. Baña batez be, Dañobeitia, ondo be ondo. Aren auŕe-aldeko sagu -jokera artezijak Atano III'gaŕenak egiteko be lotsari bakuak ixan ziran. Zorijonak Dañobeitia.

Eta azkenenez, lenengo maŕakuena ikusi gendun. Lenenguen maŕakua zan -aŕen be, baña, jokaldi onetan joko -lege artezi askorik etzan ikusi.

Breude ondaŕetaŕ auŕelarijak, beste aldi batzubetan pelotari trebiaren antza erakutsi ixan ba'euskun be, igandian, auŕeko gabian lua galduriko baten antza erakutsi euskun. Pelotea ezeban ondo ikusten. Aldai atzelari txalotubak be, igazi dan igandian, bixiŕasun gitxi agertu eban.

Ori zala-ta, lunotaŕak, eŕez be eŕez irabazi eutsen, 11-22 lunotaŕen alde jokua amaŕu zan-eta.

Olango jokaldi otzak ikustia, iñori be etxako atsegin ixaten. Txapelketa-jokaldijetan, bixiŕasuna, suba ta gaŕa, gustijak batera buŕuka-landan agertu biaŕ dira. Bestelako buŕukea, ezta txapelketa-buŕukea, beste eratako jokaldijetan "tongo" ixenaz ezagutzen diran jokaldijen antzekua baño.

Jokua galtzia ezta lotsagaŕi. Egin al dana baño gitxijago egiŕia, bai.

Geure txapelketa-buŕukeak sutsubak ixan biaŕ dabe, euzko-goguaren txinpaŕpaŕtaen antzekuak.

Uribiŕaŕte'taŕ Ibon.

BASERRITARRAK

Kodañak, atxuŕak, aizkorak, arantzadun alambria, eta burdiñezko saretijak erosi gura ba-dozubez, Bilbao'ko, Ribera txaideko 19'ra, "El Candado", burdin-saloki ra jo-egixube.

Euzkotar Umientzat

Ogikiñaren lan kirkirrak

Arritokieta

"Andrea, —esan zion mutiltxoak, bere eskaria aunditxoa zalako edo arpegia goŕiturik—baldin kirkir bat emango ba'zidazuke, nik izango neukean poza!"

—Kirkiŕ bat?—esan zion algara batean ogikiñak — zer egin beaŕ dek ba kirkiŕakaz? Mutil gure labaldean dabiltzan danak ere emango nitxitikik pozik aŕapatu ezkero.

—Ene andrea, ekatzu bat bakaŕa bada ere, zion mutiltxoak ogiaren gañetik bere eskutxoak baturik. Kirkiŕak zoriona eraman oi dutela esaten dute ta, nik gure etxera bat eramaten ba'det, izan leike gure amak geyago negaŕik ez egitia.

Jagoba nere adizkideak ogikiñari begiratu zion. Begi garbidun andre edeŕ bat zan bera, eta mantalaren ertzakaz malkoak legortzen asi zan, Begietatik bera negaŕa asi bai zitzayon!

Nere lagun Jagoba ere, baldin soñean mantalik izan ba'lu beste ainbeste egin beaŕean izango zan noski.

"Eta zergaitik egiten dik ba negaŕ zuen amak?" esan zion nere adizkide Jagobak alkarizketan sarturik.

"Zoŕak ditugulako, jauna—esan zion mutiltxoak. Aita il egin zaigu, eta amak gau ta egun lana egin aŕen ezin ditu danak ordaindu."

Jagoba nere lagunak artu zuan mutiltxoa, ta mutiltxoakin batera lauko ogia eta biak besarkatu zituan.

Bien bitartean ogikiña labaldera jatxi zan eta bere senaŕari lau kirkiŕ aŕapatu erazo ziozkan Pipeŕ poto batean sartu zituan eta zulo batzuek egin arnasa ondo artu zezaten eta beriala etoŕi zan gora.

Bere pipeŕ potoa eskuetan zuala mutiltxoak eraman zuan poza!

"Ume gaxoa!" zioten biak batera.

Ogikiñak artu zuan orduan bere zordunen ogiak apuntatzen zituan liburua, eta mutiltxoen amaren oŕian zabaldurik, artu luma buztia eta aŕaya beltz luze bat egin zuan (zoŕa ere luzea bai zan!) eta baŕenean "Ordaindua" idatzi zuan.

Ogikiña onetan ari zan bitartean, Jagoba nere lagunak atera zituan bere patrikan zeramazkian diru danak (egun artan ain zuzen diru asko zuan berekin) eta ogikiñari eskatu zion, aŕen! bialdu zitzala diru ayek, barkatutako ogi zoŕen agiria eta eskutitz bat mutiltxoaren etxera. Eskutitz aretan esan zezayola bere amari, egunen batean bere zoriona egingo zuan semearen jabe zala.

Labaldeko moŕoi anka luze bati eman zizkioten iru gauzok, eta arin -arin juateko agindu zioten.

Mutiltxoa bere ogi aundiakin eta bere lau kirkiŕekin eta bere ankatxo laburakin, ogitegiko moŕoia baño nekezago eldu zan etxera. Baña sartu zanean aspaldiko partez bere amatxoren begiak malko gabe eta españak iŕibaŕeka bilatu zituan.

Umeak uste zuan pipeŕ potoan zezkaŕen lau samoŕo beltz ayek egindako alatza zala ura, eta nik uste det ez zegoala ain okeŕ ere.

Kirkiŕik gabe eta bere biotz ona gabe izango al zan ba amatxoren zorian egun aretan izan zan bezelako aldakuntzarik?

Pierre-Jules Stahl.
Hetzel edit.

Aberzalien zeregiñak

Ona emen Matiko'ko Batzoki'ko bazkidiak. Igandez batzaldu ziran, Agate Deuna'ren jaupea entzun eta Gordexola'ko Batzokijak Matiko'kuari eskeñi dautson ikuŕiña onesteko. Ortiz-Urkixo'taŕ Miren emakume zintzuari, be, opalbena egin eutsoen. Emakume onek meresi eban omen ori amaikatxu lan egin dauz, ba, geure abeŕijaren aldez. Gordexola'n eta Matiko'n. Bilbao'n eta alde gustijetan geure abeŕijaren, gudari zintzua dala erakutsi dau. Matiko'ko abeŕtzaliak jai oŕegaz baŕiztau dabez euren betiko ekintzak. Uri andi onetako bazteŕtxu aretan ixan dira abeŕtzale zintzuak eta dira. Zorijonak gustijai.

Idazti barri bat

"Cartas a Altzeta"

Abeŕtzaleak auteskunde-buŕukan su ta gaŕ sartuta ebiltzan garaian urten da argitara idazti au. Beaŕ dan baño gaŕantzi aundiagoa emoten dautsegula deritxot politikako arloai; ez dautsegu emoten, oŕatiño, ainbestekoa jakintzakoai. Eta jakintza-salean lanean diñarduenak eurak be, euteskunde-egunetan, beste eginbeaŕik laŕienak alderatuta, auteskundeetako zeregin oŕeitan belaŕietaraño sartuta ikusten doguz biozmiñez beterik.

Oŕenbesteko gaŕantzirik bai al-dauke auteskunde-arloak? Ezin geinke ukatu abertzaletasunari dagokion eginbeaŕa dala gure eŕiaren agintebideetara agintari abertzaleak eroatea. Baña eginbeaŕik lenengoena ta laŕiena euzko-eŕiaren gogoa berbiztu ta erabaŕitzea da ta ori jadizteko bide bat legez artu bear doguz auteskundeak, ez auteskunde ondorenean, lo gelditzeko. Abertzalerik geienak, auteskunde-lanak amaitu ezkero, euren eginbeaŕ guztiak beteta daukezala uste izatea kaltegaŕizkoa da, benetan.

Beraz, buŕuka-garai oŕetan, abeŕtzaletasun-salean idazti baŕi bat sortu yakunean, bearbada, ez dautsoe jaramon aundirik egin izango. Alan da guzti bere, oŕatiño, gure eŕiaren gogoa jakintza-gaietara oitu beaŕa dago.

Orain argitaratu yakun idaztiaren egilea Tejada-Sarabia'taŕ Sandali abertzale zintzoa da. Ez da euzkelduna; baña bai euzkeltzale sutsua. Ara zeŕ diñotson "Altzeta"-ri bere idazkian: "Euzkeldunei begira jaŕita, idatzi dodaz leŕo oneik eta, biotz-biotzez diñotzut, euzkeraz idatzi gura izango neukeazan". Ara zer diñoan aruntzago: "Altzeta adizkide, gaŕantzi aundiko bitxia daukazue euzkeldunak, zuen izkuntza".

Beraz, euzkelduna izan ez aŕen, gogoz eta biotzez euzkeltzale puŕukatua dogu Tejada-Sarabia. Bidera datorkion guztietan erakusten dau euzkerearentzako maitasun sutsua ta noznai emoten dautso bere laguntza. Gitxi al-da ori, gure izkuntza au, abertzaleen artean be, baztertuta ikusten dogun garai onetan?

Gaŕantzi aundikoak dira Tejada jaunak bere idaztian darabilazan gaiak. Argi ta garbi azaltzen dauz, gañera, abertzale zintzo bateri dagokionez, Abeŕiari buruz kolkoan darabilazan iritziak. Bere lagunak, abertzaleak, zuzen -bidean jaŕi gura dauz. Euzkadi'ren bizitza esiratu gura dau.

Orain eun urte arte, Euzkadi-eŕia oso ta osasuntsu bizi zan; baña jatoŕizko bizitza ori gainbera ondamendira bidean asi zanean, sortu diran Ipaŕagiŕe eta Arana-Goiri abertzaleak. Garai oŕetan Euzkadi'ko aundizkiak eregi ebezan lantegietara atzeŕiko langileak euŕez etoŕi ziran eta atzeŕitar oŕeinak izan ziran gure eŕietako agintebideak be. Ikaragaŕizko kalteak egin eutsoezan Euzko-eŕiari aundizki oŕeik bakaldunaren aginte-garaian. Alde batetik, Madrid'ko agintariak biltzen euskuezan bialduak eta otseñak; beste aldetik, gudaritza, auteskunde-era ustelak, loikeriak, zikinkeriak..., oŕek danak ezereztu eban gure abendaren gogoa.

Eun urteen luzeran ez eban gauza onik egin bakaldun-aginteak. Garai oŕetan euzko-sendia erail gura izan eben, orduan erdeldun ziran eŕiak eta orduantxe euzkeltzale sutsu batek, euzkerea atzerala yoyala ikusita, oiugin eban: "Euzkereak atzera oinkada bat egin -ala, ustelkeriak amaŕ oinkada auŕera egiten dauz". Bien bitartean, agintariak euzkerea ikastoletatik ostikoka jaurti eben. Ikastola oŕeitako ikasleak, euzkerea beste izkuntzarik ez ekien umetxoai "El Quijote" emoten eutsen irakurgaitzat. Nortzuekandik etoŕi yakuzan kalte izugaŕi oŕeik? España'ko katolikoagandik. Ez al-da biozmingaŕia auxe?

Oŕez gañera, España'ko agintariak, ez eutsoen Eleizari berari ezetariko begiramenik izan. Euren otseintzat artu gura izan ebezan Eleizaren gotzaiñak eta jaupariak. Bien bitartean, aberatsen semek, euren guraso-etxeetatik urtenda, erbesteko ikastetxeetara joan beaŕ izaten eben ikaskuntzak egiten. Zelan itzultzen ziran etxera gazte oŕeik? Zearo ustelduta, zearo gaiztotuta. Euzkel-ikaslotarik bai al-eguan Euzkadi'n garai oŕetan? Bai zera! Sendiko izkuntza bera erabiltea be zearo gebenduta euken gure umetxoak.

Katolikoen amesa izan da España'ko lateŕi-batasuna be. Baña ori lortuteko, zitalki jokatu izan dira beti; oŕetarako, lateŕibaŕuan bizi diran abenda guztien gogoa ito ta erail gura izan dabe. Gazteleŕia'ren gogoa jaso nai eben beste abendeŕi guztien ganetik.

Nork itzegin lei España'n abeŕi-batasunaretzaz? Ainbeste abenda dagozan lateŕian, abeŕi-batasunaretzaz itzegitea burubakokeri aundia da. Zetzaz itzegiten daben be ez dakie olakoak diñoezanak. Gazteleŕia'ren gogoa beste guztin ganetik jasotzea al-da batasun ori? España'ko bakaldun-aginte-garaian ikusi doguzanak dira bidebakokeri oneixek guztiak.

Amaika bideŕ entzun dogu gizartearen oinaŕia sendia dala. Baña España'ko agintarien joera ikusita, esan geinke sendiaren biotza erailteko alegiñik aundienak egiten dabezala, gure eŕian beintzat.

Gizarteko auzia be Euzkadi'n ederto erabili geinke. Ez dago, oŕetarako, era baŕiak ekaŕi beaŕik. Uskurtzaren baŕuan ederto bete leitekez langileak gaur eskuratu gura dabezan eskubideak.

Eta, onelantxe aurkezten, dauskuz Tejada jaunak idazkera atsegiñean arlo oneik guztiak. Idazti maitagaŕia da. Argiro ikusi dauz abertzale zintzo onen begiak abertzaletasunari dagokiozan arloak.

Au lako idazti begikoari ez dautsoe ukatuko euren biotz-laguntza euzko -abertzaleak.

Baŕensoro.

MAÑARIA

TXAUNBURUBA JUAN YAKU.— Ibaŕa'taŕ Eŕupin gure txaunburu aguŕgaŕija bere, jayoteŕira juan yaku. Bermio'ko Eupeme Deuna'ren eŕtxadonako txaunburu-lagun eginda be; ori dala-ta, lengo igandez, amaŕetako meza nagosijan, eŕijari aguŕ egokija eginda gero, astelen aŕatsaldian alde egin eban bertatik.

Berau aldentziaz tamala aŕtu dogu, txaunburu ona ta euzkeltzalia ixan dogu-ta. Berau txaunburu ixan dan aldi gustijan, gure elexan, berbaldi ta abesti gusti-gustijak (latiñez egin biaŕ diranak ezik) euzkera uts-utsez egiten ixan dira. Jaungoikua'ren guramena ori da ixan be ta, Bere irakatsi daunak, bakotxari bere elian irakastia...

Ibaŕa'taŕ Eŕupin jaunari, eri ontan egin ixan daben on gustija Jaungoikua'k esku-zabalez ordainduko dautsolakuan gagoz... Guk beintzat, ori opa dautsogu bijotzez, gauza gustijetan Jaura'ren laguntza...

EUZKEL-IXENAK. — Egubaztenez ugutzau eben, Martin Joseba euzkel -ixenbegikuak ezaŕirik, Oteitza'taŕ Mikel eta Goti'taŕ Jone senaŕ-emazte abeŕtzalien lenengo semetxua. Zorijonak guraso begikueri.

ERIJOTZA.—Astaŕtez il zan Laŕea'taŕ Ixidore andera; 79 urtedun zala. Jauna'k zeruan euki begi. Sendijari atsekabian lagun gayakez.

GEXORIK. — Egun ontan gexorik aurkitzen dira Beitia'taŕ Dorota ta Solaguren'daŕ Libe neskatua. Osasuna opa.

Mañariko

Biotz gogor

Zer dek gizona, biotz gogoŕa
maitasun argi eta ilezkoŕa
galdurik?
Ua ortikan zorion-bide
bera bakaŕik eure lankide
aŕturik.

Zorion ori ez dek luŕean
ori ba-yakik aspaldirikan
gizonak.
Goi abeŕiaz oroitu zaite
etenik zeure luŕeko kate
aztunak.

Biotz gogoŕdun zeran gizona
argitu zazu zure itsumena
gurunzko.
Ortik auŕera zeure biotza
izango zaitzu maitasun-intza
betiko.

Maitasun-gaŕez goriturikan
eta era berez bigundurikan
biotza;
maitasun-biziz zaitzu urtuko
biotzak duan bere inguruko
izotza.

KAI-ALDE

Basurdiak...

Eŕkal edo eŕepublikea etoŕi zanian autu ziran aldunai, basurde-ixena ezaŕi eutsen. Ortega y Gasset ixan zan ixen ori biribildu ebana. Baña oraingo aldunoi be, olakoxe ixenen bat ipiñi biaŕ-ixango yake.

Parlamentuba osotu baño len batzaŕ bat egin ixaten dan ezkero, igandian batzaldu ziran aldunok. Igandeko aŕatsaldeko iruretan batu ziran. Tiŕiñak entzun ziraneko Largo Caballero saŕtu zan aldun-etxian. Bere agiri edo aktea lenengo bialdu eban ezkero, gustijen buru jezaŕi zan. Otsein batek irakuŕi ebazan olako jayetan irakuŕi oi-diran agirijak eta Largo Caballero'k eskeñi eutson Kortietako lendakaritzea aldunik zaŕenari. Kaŕantza'taŕ Eŕamon bakaldaŕa ixan zan autu eben ori.

Batzaŕa amaŕu baño len, Ossorio deritxon batek eskatu eutson Kaŕantza'ri, "Viva la República" oyu egijala. Eta eŕegetaŕa dan Kaŕantza erantzun eutson: "¡No me da la gana!". Itz areik entzun ziranian, ikeragaŕizko izkanbilak eta liskak ixan ziran. Komunista ta sosolistuak gogoŕen jagi ziran. ¡Alakorik!

Zarata areik amaŕu ziran "La Internacional" deritxona abestu eben ezkeŕ goŕijenak. Batzaŕ ostian aldun geyenak euren gardijak atzaldu ebezan. Prieto, be, pozik urten zan, baña Prieto'ri edeŕak emon dautsez. Sosolistoen aldunen buru Largo Caballero ixentau dabe. ¡A zelako makiladea Prieto'rentzat! Kaltegaŕi ixan yako Prieto'ri, baña sosolistoen aŕtian Largo Caballero ori dabe zuzendari onena.

Alkaŕen aŕtian darabilezan gora-berak, oraintxe apuŕtuko dira. Besteiro eta Prieto alde batera itxiko dabez. Baraibaŕ, Alvarez Vayo eta bestien lanak oraingo emongo dabez euren igalijak.

Basurde baŕijok zer egingo daben ikusi biaŕ. Egun laŕijak datoselakuan gagoz, ez batzuk, ez bestiak eztauke, ba, eurapenik ez eŕi-maŕasunik.

Kestoriak

Oŕ daukoguz Bizkai'ko Etxe Nausijan! Etxe oŕetako jaŕlekubetan jezaŕten diran batzuk eztauko lotsarik. "Euzko-Udalaen Auzija" zala-ta espetxian egon ziranak zelako arpegijaz saŕtu daŕekez Aldunetxian?

Eŕijaren kaltez kestore diran oŕeik erantzun biaŕ-ixango dabe euren kargubetzaz. Betiko eztira ixango! Eta nok esango euskun Laiseka jaŕiko zala Bizkai'ko Aldundijaren buruba? ¡Olakorik! Geure antziñekuak jasoko ba'lira, ezkindubez ezagutuko.

Komunistak-eta juango zirala Aldunetxera esango ba'leuskiguben, belaŕondoko bat emongo geuntson edonori. Baña orian! Oŕ dagoz iñok ezagutzen batzuk. Bizkai osuaren dirubak eta ogasunak gixon oŕein eskubetan dagoz. Eta Etxe Nausiko jaŕlekubetan, apatz-apatz jaŕi diranekoxe, uŕutidazki edo telegramak bialdu dabez. Bai, lenen-lenen Madrid'era, España'ko agintarijai eskeŕak egiñaz. Eŕijari eztautse zoŕ toki ori ta. Araba, Gipuzkoa eta Nabaŕa'ko aldunai, be, aguŕ-egin dautse! Ola, zelako azikera ona ikasi dabe gero!

Orain asiko dira bidietako lanak -eta. Castilla-aldeko gustijak emen doguz. Laiseka'ren antzekuak zer egingo daben ba-dakigu: kanpotaŕai lana emongo dautse, bertokuak gosez ilgo ba-dira, be. Abeŕtzaliok aŕo egoten gara, geure idea oneik duazalakuan. ¡Bai toki onenean gagoz! Bost lan egin biaŕean gagoz emeko ugeŕak kendu aŕte. Euzko-abeŕijagandik uŕun gagoz! Geure ixakera au galduz doia; atzeŕitaŕen era ta oraingokerijak galtzen gabez. ¡Eutsi dagijogun geuriari!

Madrid.—Los jóvenes detenidos con

Euzko itzaldijak

Datoŕen egubenian, Joseba Deuna'ren jayan, Ereño'ko euzko-eŕitxuban, euzko-mitin abeŕkoi ospetsu bat ixango da.

Mitin oŕen asi-orduba, aŕatsaldeko laurak ixango dira.

Eta bertan itz egingo daben izlarijak, onixek:

Alberdi'taŕ Miren andereñua, Eŕofiaga'taŕ Genar eta "Ogoñope".

Eletari ospetsubok, euren itzaldi abeŕkoyak, geure euzkera maŕe edeŕian zenduko dabez. Eta ereñotaŕai, abeŕtzaletasuna zer dan, argi ta garbi atzalduko dautse.

Beraz, Joseba Deuna'ren jayan, Ereño ta ingurubetakuak be, euzko-mitin oŕetara eldu biaŕ dira.

Eldu, ba, ta abeŕtzalia ixatia zer dan ikasi.

Irakurri EUZKADI